

тиску, реклама, акції, доставка, консультації.

Висновки. Отже, очевидно, що в наш час цифровізація фармацевтичного ринку є ключовою тенденцією, яка досить актуальна та вимагає в подальшому більшого розвитку і навчання фармацевтичних працівників. Також впровадження нових маркетингових підходів та нових аптечних послуг дозволить аптекам зберігати конкурентоспроможність на аптечному ринку.

Список використаних джерел:

1. Пестун І. В., Бабічева Г. С., Жадько С. В. Дослідження тенденцій розвитку аптечного бізнесу у світі. *Актуальні проблеми якості, менеджменту і економіки у фармації і охороні здоров'я*: матеріали III науково-практичної internet-конференції з міжнародною участю (Харків, 17 січня 2025 р.). Харків, 2025. С. 62–73.

2. Фармацевтична енциклопедія. URL: <https://surl.li/bzbhds> (дата звернення 29.04.2025)

Маргарита Дручок

Науковий керівник – викладач **Тетяна Волощук**

Луцький базовий фаховий медичний коледж КЗВО «Волинський медичний інститут»

**ЛІКАРСЬКІ РОСЛИНИ ТРАДИЦІЙНОГО ЗАСТОСУВАННЯ:
ФАРМАКОГНОСТИЧНЕ ВИВЧЕННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ
ФІТОТЕРАПЕВТИЧНОГО ЗАСТОСУВАННЯ**

Постановка проблеми. Традиційне використання лікарських рослин є важливою складовою розвитку сучасної фармації та фітотерапії. Упродовж тисячоліть лікарські рослини залишаються важливою складовою систем охорони здоров'я, зокрема в традиційній та народній медицині. Проте стрімкий розвиток фармацевтичної промисловості впродовж останніх 100 років зумовив домінування синтетичних препаратів, що частково витіснило фітотерапію на периферію доказової медицини. Незважаючи на це, сучасна світова та українська практика засвідчує відновлення інтересу до засобів рослинного походження, що пов'язано із прагненням пацієнтів до більш безпечних, екологічних і доступних методів лікування.

Можна виокремити декілька проблем: по-перше, багато лікарських рослин, які широко використовуються у народній медицині, досі недостатньо вивчені з погляду фармакогностичних характеристик, механізмів дії та стандартизації якості. По-друге, існує ризик неконтрольованого або нераціонального використання рослинної сировини, що може призвести до зниження ефективності лікування або виникнення побічних ефектів. По-третє, багато традиційних знань передаються емпірично, без наукового підтвердження, що обмежує їх включення до офіційних клінічних протоколів лікування.

Враховуючи дані проблеми постає завдання: вивчити найбільш поширені

лікарські рослини традиційного застосування, здійснити їх фармакогностичний аналіз та оцінити потенціал включення у сучасну фітотерапію. Це дозволить не лише зберегти народні традиції, а й інтегрувати їх у сучасну фармацевтичну практику, підвищуючи рівень ефективності й безпеки лікування.

Мета дослідження. Здійснити фармакогностичний аналіз найбільш поширених лікарських рослин традиційного застосування та проаналізувати перспективи їх подальшого використання у фітотерапії на підставі емпіричних даних.

Результати дослідження. У межах дослідження було проведено анкетування 68 респондентів віком від 16 до 80 років. Більшість опитаних – рособи віком 35–60 років (62%), молодь 16–35 років склала 26%, а респонденти віком 60–80 років – 12%. Усі 100% респондентів зазначили, що хоча б раз у житті використовували лікарські рослини з лікувальною метою. Найбільш уживаними виявилися ромашка лікарська (*Matricaria chamomilla*), мята перцева (*Mentha piperita*), календула лікарська (*Calendula officinalis*), подорожник великий (*Plantago major*), кропива дводомна (*Urtica dioica*), меліса лікарська (*Melissa officinalis*) та чебрець звичайний (*Thymus vulgaris*). Як зазначили респонденти, їх популярність пов'язана з доступністю, простотою вирощування та доведеною ефективністю в народній медицині.

Проаналізувавши літературні джерела, можемо вказати фармакологічну дію та застосування даних рослин. Ромашка лікарська проявляє протизапальні, спазмолітичні, антисептичні властивості, а її квітки містять ефірні олії, флавоноїди, кумарини [4, с.499-500; 5, с.13]. Мята перцева має виражену спазмолітичну, жовчогінну, заспокійливу дію завдяки ментолу, ефірній олії та фенольним сполукам [5, с.286-289]. Календула лікарська містить каротиноїди, флавоноїди, тритерпенові сапоніни, чинить антисептичну, ранозагоювальну та протизапальну дію [5, с.290-291]. Подорожник великий багатий на полісахариди, іридоїди, флавоноїди, відомий як відхаркувальний та ранозагоювальний засіб. [3, с. 56-58] Кропива дводомна містить хлорофіл, каротиноїди, органічні кислоти, проявляє кровоспинну, протизапальну, загальнозміцнювальну дію та антиоксидантні властивості [2, с.380-384].

Отримані дані щодо найбільш поширених лікарських рослин традиційного застосування можна зіставити з аналітичними показниками споживання фармацевтичних засобів в Україні. Згідно з інформацією, оприлюдненою аналітичною компанією «Proxima Research» за I квартал 2025 року, серед лідерів продажу залишаються препарати, що впливають на респіраторну систему, засоби протизапальної та знеболювальної дії, медикаменти для нервової системи, а також засоби для лікування органів шлунково-кишкового тракту [1]. Ці напрями тісно пов'язані з основними фармакологічними властивостями лікарських рослин, які найчастіше використовуються опитаними: ромашка, чебрець, мята, меліса та календула застосовуються для полегшення респіраторних, травних або нервових розладів, а також при запальних станах. Така відповідність підтверджує, що традиційна фітотерапія інтуїтивно відповідає актуальним терапевтичним потребам населення і має потенціал бути інтегрованою в сучасну систему доказової медицини.

Висновки. Дослідження підтверджує високу зацікавленість населення в застосуванні лікарських рослин як доступного і природного засобу підтримки здоров'я. Встановлено, що більшість респондентів звертається до фітотерапії регулярно або епізодично, переважно з використанням добре відомих рослин, фармакогностичні властивості яких науково підтверджені. Це свідчить про необхідність підтримки і збереження традиційної практики фітотерапії на науковій основі. Зіставлення результатів дослідження з аналітикою фармацевтичного ринку підтверджує актуальність традиційного фітотерапевтичного підходу, оскільки найпопулярніші серед населення лікарські рослини здебільшого відповідають категоріям препаратів з найвищим попитом у структурі продажу за I квартал 2025 року. Таким чином, можна зробити висновок, що фітотерапія може відігравати значну роль у профілактиці та супровідному лікуванні поширених захворювань, підвищуючи загальну ефективність і доступність медичної допомоги.

Список використаних джерел

1. Аптека.ua. Аналітичний огляд ринку лікарських засобів за I квартал 2025 року. URL: <https://www.apteka.ua/article/719104>
2. Бучко О. Антиоксидантна активність кропиви дводомної (*Urtica dioica* L.) Вісник Львівського університету. Серія біологічна. 2016 р. Вип. 73. С. 380-384.
3. Гонтова Т. М. Теоретичні та практичні аспекти дослідження лікарських рослин: матеріали V Міжнар. наук.-практ. internet-конф., м. Харків, 23-25 листоп. 2022 р.–Харків: НФаУ, 2022. с. 56-58.
4. Державна Фармакопея України. Державне підприємство «Український науковий фармакопейний центр якості лікарських засобів». 2-е вид. Доповнення 5. Харків: Державне підприємство «Український науковий фармакопейний центр якості лікарських засобів», 2020 р..
5. Державна Фармакопея України. Державне підприємство «Український науковий фармакопейний центр якості лікарських засобів». 2-е вид. Доповнення 5. Харків: Державне підприємство «Український науковий фармакопейний центр якості лікарських засобів», 2021р.
6. Обідейко О. В. Фармакогностичне вивчення деяких представників роду *Matricaria*. Наукові праці НДУ № 3. 2015р.

Богдана Волошин

Науковий керівник – к.пед.н. **Катерина Люшук**

Луцький базовий фаховий медичний коледж КЗВО «Волинський медичний інститут»

СІСНОРИУМ ІНТУБУС У ФОКУСІ МІЖДИСЦИПЛІНАРНОГО АНАЛІЗУ: БІОАКТИВНІ ВЛАСТИВОСТІ, СПОЖИВЧІ УЯВЛЕННЯ ТА ТОКСИКОЛОГІЧНА БЕЗПЕЧНІСТЬ

Постановка проблеми: Лікування та профілактика захворювань є одним